

การศึกษาารูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)

A Study of Campground Business Model Under the Bio-Circular-Green (BCG) Economy Framework

ไพริน เวชัญญกุล เอกชัย จากศรีพรหม และ สุชาดา อภิรัตน์
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Pairin Wechtunyagul Eakachai Jagshriprom and Suchada Apiratana
School of Tourism and Hospitality Management, Suan Dusit University

วันที่รับ (Received) : 13 July 2024

วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) : 30 October 2025

วันที่ตอบรับ (Accepted) : 6 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของธุรกิจลานกางเต็นท์ที่สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) และออกแบบแนวทางการจัดการที่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในระดับชุมชน และเพื่อเสนอโมเดลนวัตกรรมขั้นพื้นฐานจากการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์และแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพจากเอกสาร วรรณคดีศึกษา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยอิงแนวทางของ Miles et al. (2019) โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การย่อข้อมูลด้วยการกำหนดรหัสและจัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด BCG และ GSTC การแสดงผลด้วยตารางเมทริกซ์เปรียบเทียบกรณีศึกษา และการสรุปตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้าและการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจเป้าหมาย จากปัญหาผู้ประกอบการลานกางเต็นท์ยังขาดรูปแบบธุรกิจที่สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) อย่างเป็นระบบและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงพบว่าโมเดลนวัตกรรมขั้นพื้นฐานขององค์ประกอบของธุรกิจลานกางเต็นท์ที่ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ระบบชำระเงินแบบไร้สัมผัส 2) พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีสีเขียว ได้แก่ การใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตไฟฟ้า 3) การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างสรรค์ ได้แก่ เต็นท์อัจฉริยะที่ควบคุมสภาพอากาศผ่านสมาร์ตโฟน 4) บริการที่เน้นประสบการณ์ผู้ใช้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเชิงประสบการณ์ เช่น การเดินป่า การดูดาว และการทำอาหารกลางแจ้ง และ 5) การนำแนวคิดร่วมสมัยมาประยุกต์ใช้ เช่น Glamping (Glamorous Camping), Eco-friendly Camping โดยชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการส่งเสริมกิจกรรมที่ยั่งยืนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและสร้างกิจกรรมที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษานำไปสู่ BCG Campground Model ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ที่สะท้อนศักยภาพของการจัดการธุรกิจลานกางเต็นท์ในบริบทของเศรษฐกิจสีเขียวได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ธุรกิจลานกางเต็นท์; แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG); รูปแบบการประกอบธุรกิจ; ความยั่งยืน

Abstract

This article aims to analyze the key components of campground business models that align with the Bio-Circular-Green (BCG) Economy framework and to design appropriate management guidelines for sustainable resource utilization at the community level. It further proposes a foundational innovation model derived from integrating campground business practices with the

principles of the BCG Economy. The study employed qualitative content analysis based on document reviews, case studies, and in-depth interviews. The analytical process followed the framework proposed by Miles et al. (2019) and was conducted in three stages: data reduction through coding and categorization based on the BCG and Global Sustainable Tourism Council (GSTC) frameworks; data display using comparative matrix tables; and conclusion drawing and verification through methodological triangulation and expert validation to ensure credibility and contextual relevance. The findings revealed that many campground operators currently lack a systematic and practically applicable business model aligned with the BCG Economy, which limits sustainability and competitive capacity. The study identified a foundational innovation model for successful and sustainable campground businesses consisting of five key dimensions: 1) digital technology, such as contactless payment systems; 2) renewable energy and green technology, particularly the use of solar energy for electricity generation; 3) creative facility design, including smart tents with climate control operated via smartphones; 4) user experience-focused services, such as experiential activities including hiking, stargazing, and outdoor cooking; and 5) the application of contemporary concepts, including glamping (glamorous camping) and eco-friendly camping. The model emphasizes the pivotal role of local communities in developing ecotourism attractions and promoting sustainable environmental practices that generate positive economic and environmental impacts. The study culminates in the proposed BCG Campground Business Model, which offers a concrete and innovative framework reflecting the potential for sustainable campground business management within the green economy context.

Keywords: Campground business; Bio-Circular-Green (BCG) Economy; Business model; Sustainability

บทนำ

จากปี 2565 ที่เป็นปีแห่งการกลับมาออกเดินทางอีกครั้งของนักท่องเที่ยวหลังจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 เบาบางลง ส่งผลต่อเนื่องถึงปี 2566 จากการรายงานข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2566 ของ กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา (2567) พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนถึง 315,550,167 คน เพิ่มขึ้นถึง 40.34% จากปี 2565 ก่อให้เกิดรายได้ถึง 2,173,888 ล้านบาท สิ่งที่ตามมาหลังจากการเข้ามาเยือนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศไทยพบว่า การท่องเที่ยวสร้างทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และธรรมชาติ ผลกระทบเหล่านั้นล้วนมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น ตัวอย่างพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น คือการสร้างรายได้จากการจ้างงานทางการท่องเที่ยว แต่การจ้างงานนี้อาจไม่กระจายทั่วถึงทุกชุมชนโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว หรือผลกระทบทางบวกที่มีต่อพื้นที่ธรรมชาติที่กระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศทางธรรมชาติในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้ ดังจะเห็นได้จากข่าวเกี่ยวกับการให้อาหารสัตว์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ การให้อาหารปลาในแนวปะการัง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นตัวเร่งเวลาให้ระบบนิเวศทางธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปและเสื่อมโทรมเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของสัตว์ตามธรรมชาติด้วย (มูลนิธิสืบนาเคสเสียร์, 2564) อย่างไรก็ตาม รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญ จึงมีการบรรจุแผนเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2566 - 2570) ที่มุ่งพัฒนาให้การท่องเที่ยวมีคุณภาพ คุณค่าและความยั่งยืนเพื่อการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสามารถสร้างการกระจายผลประโยชน์สู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ภายในประเทศอย่างทั่วถึงและยั่งยืน และส่งผลที่ดีต่อมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

จากการเลือกและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกใส่ใจในสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยกำหนดเป้าหมายว่า “ประเทศไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน” โดยสร้างมิติเพื่อความยั่งยืนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของสังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ยิ่งไปกว่านั้นการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนด้วยการพัฒนาในแบบของ Sustainable Development Goals: SDGs ได้แก่ เป้าหมายที่ 4 การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป้าหมายที่ 8 การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน และเป้าหมายที่ 14 การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์เป็นกระแสการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายหลังวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการนำรูปแบบขององค์ความรู้โมเดลเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) มาประยุกต์เพื่อการนำทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผลิตอย่างเหมาะสมและสร้างให้เกิดความคุ้มค่าควบคู่กับการรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงโดยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด (บริษัท อินโนเวชั่นเทคโนโลยีจำกัด, 2567)

ในช่วงหลังสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 ธุรกิจลานกางเต็นท์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากนักท่องเที่ยวหันมามองหาประสบการณ์กลางแจ้งที่ปลอดภัยและใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดแคมป์ปิ้งทั่วโลกเติบโตจาก 62,000 ล้านดอลลาร์ในปี 2021 เป็น 68,900 ล้านดอลลาร์ในปี 2022 และคาดว่าจะสูงถึง 100,000 ล้านดอลลาร์ในปี 2026 (The Business Research Company, 2022) ขณะเดียวกันในประเทศไทยธุรกิจลานกางเต็นท์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่รอบกรุงเทพฯ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของกิจกรรมนี้ในการสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นและสนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก (The Bangkok Insight, 2023) ทั้งนี้ธุรกิจลานกางเต็นท์ยังสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) ซึ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและชุมชน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2566)

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจลานกางเต็นท์ยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ขาดงบประมาณในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีพลังงานสะอาด และขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งนำเสนอองค์ประกอบสำคัญของธุรกิจลานกางเต็นท์ที่สอดคล้องกับแนวคิด BCG แนวทางการจัดการที่เชื่อมโยงกับ SDGs และข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมเพื่อยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการไทยสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

จากความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการดำเนินธุรกิจลานกางเต็นท์ บทความวิชาการฉบับนี้จึงได้มุ่งศึกษารูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ภายใต้แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) โดยศึกษารูปแบบของลานกางเต็นท์ องค์ประกอบมาตรฐานกิจกรรมของลานกางเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับธุรกิจลานกางเต็นท์ กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และทักษะสำหรับการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ให้กับผู้ประกอบการเพื่อการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ภายใต้แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และทักษะสำหรับการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ให้กับผู้ประกอบการเพื่อการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วิธีวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) ตามแนวทางของ Miles et al. (2019) เพื่อศึกษารูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การย่อข้อมูล (Data Condensation) คณะผู้วิจัยถอดเทปการสัมภาษณ์ บันทึกภาคสนาม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการกำหนดรหัส (Coding) เพื่อระบุประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจ BCG ได้แก่ 1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) 2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) 3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และ 4) มาตรฐานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (GSTC Standards) โดยรหัสที่ได้ถูกจัดกลุ่ม (Pattern Coding) เพื่อสร้างหมวดหมู่หลักและย่อย พร้อมบันทึกข้อสังเกตและการตีความ (Memoing) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและสรุปสาระสำคัญสำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนที่ 2 การแสดงผลข้อมูล (Data Display) คณะผู้วิจัยจัดระบบและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางเมทริกซ์ (Matrix Display) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของรูปแบบธุรกิจลานกางเต็นท์ในแต่ละกรณีศึกษา โดยแสดงความสัมพันธ์ในมิติของ Bio, Circular, Green และ GSTC Standards เพื่อให้เห็นภาพรวมอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปและตรวจสอบข้อมูล (Conclusion Drawing and Verification) คณะผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปแบบที่เกิดขึ้นซ้ำ (Pattern Recognition) ความเชื่อมโยงระหว่างหมวดหมู่ (Clustering) และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) จากนั้นตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และเอกสาร พร้อมตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) และผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) เพื่อยืนยันความเที่ยงตรงของผลการวิจัย

ขอบเขตการวิเคราะห์

บทความวิชาการนี้มีขอบเขตการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรชีวภาพและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรแบบหมุนเวียน การใช้พลังงานสะอาดและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มาตรฐานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเสนอโมเดลนวัตกรรมขั้นพื้นฐานจากการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์และแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)

ธุรกิจลานกางเต็นท์ (Camping ground business)

1. คำนิยาม/ความหมาย

กิจกรรมค่ายพักแรม (Camping) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ซึ่งมักจะมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและได้รับการจัดเตรียมเพื่อให้รองรับการตั้งค่ายพักแรมชั่วคราว โดยมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม พื้นที่ค่ายพักแรม (Camping Area) คือ พื้นที่ที่ถูกจัดเตรียมเพื่อรองรับการตั้งค่ายพักแรม โดยประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น ที่ตั้งแคมป์ (Campsite) และพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างประสบการณ์ที่ดีและปลอดภัยให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ตั้งแคมป์ (Campsite หรือ Campground) หมายถึง จุดหรือตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับการตั้งเต็นท์หรือที่พักชั่วคราวภายนอกอาคาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ค่ายพักแรม (Camping Area) โดยที่ตั้งแคมป์มักจะถูกออกแบบมาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มครอบครัวที่นิยมเดินทางด้วยรถยนต์หรือรถตู้เพื่อนันทนาการ (Recreational Vehicle) เพื่อเข้าจอดพักที่ลานกลางแจ้งที่ตั้งแคมป์สามารถแบ่ง

ออกเป็นสามกลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มที่พักรวมโดยการกางเต็นท์ (Tent) ผู้เข้าร่วมตั้งเต็นท์เพื่อพักรวมในธรรมชาติ กลุ่มพักรวมในรถพ่วงรถยนต์ที่มีที่นอนข้างใน (Trailer) รถพ่วงที่มีการติดตั้งที่นอนสำหรับการพักรวม และกลุ่มพักรวมในรถตู้เพื่อนันทนาการ รถตู้ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ซึ่งสามารถขับไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ตามต้องการและเมื่อถึงเวลาเย็นจะจอดพักตามสถานที่กลางแจ้งที่มีบริการ การจัดตั้งที่ตั้งแคมป์นี้มีความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ซึ่งสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด (กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2558 อ้างอิงใน กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2565) การบริการที่พักรวมแบบลานกางเต็นท์ (Camping) หมายถึง สถานที่พักรวมที่มีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการตั้งเต็นท์พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามลักษณะของสถานที่และผู้ให้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้เดินทาง โดยมีการเก็บค่าใช้บริการสำหรับสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งการลงทุนในกิจกรรมนี้อาจเป็นของเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ (อินทนนท์ นักสอน, 2567) การบริการที่พักรวมแบบลานกางเต็นท์ยังมีแนวโน้มที่จะผสมผสานระหว่างความหรูหรา (Glamorous) และการตั้งแคมป์ (Camping) ซึ่งทำให้เกิดคำจำกัดความใหม่ว่า "การไปตั้งแคมป์ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย แต่ยังคงสัมผัสใกล้ชิดกับธรรมชาติ" โดยมีการให้บริการที่พักที่สะดวกสบายคล้ายกับการพักในโรงแรม แต่ยังคงมีบรรยากาศการพักผ่อนอย่างเต็มที่ (สุรางคณา ศรีสุทธร, 2563) การพักรวมในลักษณะนี้สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นที่พักประเภทหนึ่งหรือที่อยู่อาศัยชั่วคราวในรูปแบบกระโจมที่สร้างขึ้นเพื่อการพักผ่อนหรือการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการรวมกันของคำว่า "Camping" และ "Glamorous" ที่สะท้อนถึงความมีเสน่ห์และความหรูหรา โดยมีการตกแต่งที่สวยงามตามอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ โดยที่พักรวมที่กระโจมสามารถเคลื่อนย้ายได้ ทำจากผ้าใบที่ขึงด้วยเสาหลักหรือหลัก โดยมียุทธศาสตร์ความสะดวกภายในเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว และมีการคิดค่าบริการสำหรับการใช้ที่พัก (กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2565)

2. ประเภทธุรกิจลานกางเต็นท์

จากการศึกษาประเภทของธุรกิจลานกางเต็นท์ของ กรมการท่องเที่ยว (2556) พบว่า ธุรกิจลานกางเต็นท์หรือแคมป์ปิ้ง ประกอบด้วย

แคมป์คงสภาพธรรมชาติดั้งเดิม (Wilderness Campground) เป็นพื้นที่พักรวมที่ตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์หรือพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา ซึ่งคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมชาติอย่างสมบูรณ์โดยไม่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพื้นที่มีลักษณะห่างไกลและเข้าถึงได้ยาก มักต้องเดินเท้าเข้าสู่พื้นที่กางเต็นท์ เหมาะสำหรับการพักรวมในลักษณะสันโดษหรือกึ่งสันโดษ (Solitude/Semi-Solitude) เพื่อให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติอย่างแท้จริง ลักษณะการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้เป็นแบบการท่องเที่ยวเบาบาง (Low-Impact Tourism) ที่จำกัดจำนวนผู้ใช้บริการ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและรักษาสมาคมของระบบนิเวศ นักท่องเที่ยวที่นิยมใช้พื้นที่ลักษณะนี้มักเป็น นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Hard Ecotourists) ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาธรรมชาติและการอนุรักษ์ มากกว่าความสะดวกสบายในการพักรวม ถือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้และศึกษาธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง โดยสอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์

แคมป์กลาง (Central Campground) เป็นพื้นที่กางเต็นท์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยมีขนาดแตกต่างกันตามศักยภาพและความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว แคมป์กลางแบ่งออกเป็นสองประเภทย่อย ได้แก่ 1) พื้นที่กางเต็นท์ที่มีการบริการไม่เต็มรูปแบบ เป็นพื้นที่พักรวมที่กำหนดจุดกางเต็นท์เฉพาะบริเวณ มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพียงเล็กน้อย เช่น พื้นที่ราบสำหรับกางเต็นท์ ทางเดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เหมาะสำหรับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ยังพัฒนาไม่เต็มรูปแบบมากนัก เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติอย่างใกล้ชิด 2) พื้นที่กางเต็นท์ที่มีการบริการเต็มรูปแบบ เป็นพื้นที่ราบโล่งที่รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้ประโยชน์หนาแน่น เช่น ลานกางเต็นท์ของอุทยานแห่งชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศ พื้นที่ประเภทนี้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ห้องน้ำ บ้านพัก ร้านอาหาร และพื้นที่นันทนาการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมชาติในรูปแบบกว้างขวางมากขึ้น โดยสรุป แคมป์กลางเป็นพื้นที่ที่ออกแบบเพื่อรองรับการพักรวมของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ธรรมชาติ ซึ่งมีระดับการพัฒนาแตกต่างกันตามศักยภาพและวัตถุประสงค์ของการใช้พื้นที่

ทั้งนี้ยังคงคำนึงถึงการรักษาสสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (กรมการท่องเที่ยว, 2556; อินทนนท์ นักสอน, 2567)

แคมป์พานิชย์เชิงนิเวศ (Resort Campground) เป็นพื้นที่พักแรมที่จัดตั้งขึ้นภายในเขตบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงพานิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบวงจรในระหว่างการพักค้างคืน ลักษณะสำคัญคือมีการออกแบบและบริหารจัดการให้สอดคล้องกับแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Eco-Friendly Management) ภายใต้ระบบบริการที่ผสมผสานระหว่างรูปแบบรีสอร์ทและแคมป์ปิ้ง พื้นที่ประเภทนี้มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น เต็นท์พักแรมสมัยใหม่ บ้านพัก ร้านอาหาร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาธรรมชาติ ซึ่งมักตั้งอยู่ใกล้กับรีสอร์ทระดับกลางถึงสูง (ตั้งแต่สามดาวขึ้นไป) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์การพักแรมแบบใกล้ชิดธรรมชาติ ควบคู่กับความสะดวกสบายและมาตรฐานการบริการที่ดี กล่าวได้ว่า แคมป์พานิชย์เชิงนิเวศเป็นรูปแบบการพักแรมที่เน้นความสมดุลระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธุรกิจบริการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายใต้แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมการท่องเที่ยว, 2556)

รถบ้าน (Motor Home, Motorhome Recreational Vehicle: RV Camper, Camper Van) เป็นรูปแบบของการตั้งแคมป์โดยใช้พาหนะที่ออกแบบและดัดแปลงให้สามารถอยู่อาศัยได้ในระหว่างการเดินทาง ลักษณะของรถบ้านผสมผสานระหว่างรถยนต์และบ้านพัก โดยภายในประกอบด้วยพื้นที่ใช้งานครบถ้วน เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ ส่วนทำอาหาร และพื้นที่นั่งเล่น รวมถึงมีระบบไฟฟ้าและระบบน้ำภายในตัวรถ เพื่อรองรับการดำรงชีวิตได้อย่างสะดวกสบาย รถบ้านหรือรถอาร์วี (Recreational Vehicle: RV) ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความอิสระและยืดหยุ่นในการเดินทาง อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยการใช้รถอาร์วียังมีลักษณะเฉพาะกลุ่มและไม่แพร่หลายมากนัก โดยมักใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น รถแต่งตัวของนักแสดง หรือดัดแปลงให้เป็นห้องพักแบบเคลื่อนที่ในโรงแรมหรือสถานประกอบการท่องเที่ยว กล่าวโดยสรุป รถบ้านเป็นทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงพึ่งพาตนเองที่ผสมผสานความสะดวกสบายเข้ากับการสัมผัสประสบการณ์ท่องเที่ยวแบบใกล้ชิดธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเดินทางอย่างยั่งยืนในระดับสากล (ชนะใจ ต้นไทรทอง และวงศ์ลัดดา วีระไพบุลย์, 2565; อินทนนท์ นักสอน, 2567)

3. องค์ประกอบมาตรฐานกิจกรรมของลานกางเต็นท์

องค์ประกอบมาตรฐานกิจกรรมของลานกางเต็นท์ ประกอบด้วยความโดดเด่นของพื้นที่ในการสร้างกิจกรรม นันทนาการ ความสะดวกในการเข้าถึงทำเลที่ตั้งของลานกางเต็นท์ และความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความโดดเด่นของพื้นที่ในการสร้างกิจกรรมนันทนาการ ประกอบด้วย 1) ลักษณะของพื้นที่กางเต็นท์จะต้องมีพื้นที่ราบที่เหมาะสมสำหรับการกางเต็นท์ ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ยกเว้นเส้นทางเดินทางธรรมชาติ โดยมีการปรับพื้นที่เพียงเล็กน้อย มีร่มเงาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 (บริเวณโดยรอบพื้นที่ Camping Area) มีไม้พุ่มหรือไม้ชั้นล่างขึ้นปกคลุมอยู่พอสมควร เพื่อความเป็นสัดส่วนหรือฉากกั้นทางธรรมชาติ มีเฉพาะพรรณไม้ท้องถิ่น 2) ความหลากหลายของทรัพยากรที่จะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ พื้นที่ตั้งเต็นท์ตั้งอยู่ในจุดที่สามารถสร้างกิจกรรมนันทนาการ เช่น เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เส้นทางดูนก บริเวณชายหาด จุดชมทิวทัศน์ จุดชมธรรมชาติและสัตว์ป่า โดยมีแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่นันทนาการ ที่สามารถเชื่อมโยงในรัศมีไม่เกิน 30 กิโลเมตร เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเสริมในพื้นที่ลานกางเต็นท์ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น (อินทนนท์ นักสอน, 2567) พื้นที่ลานกางเต็นท์ควรมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นที่ดึงดูดใจในการเป็นพื้นที่พักแรมและเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยให้มีการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ (กรมการท่องเที่ยว, 2556)

ความสะดวกในการเข้าถึง การมีเส้นทางเดินทางเฉพาะทางธรรมชาติหรือการเข้าถึงทางน้ำเพื่อการเข้าถึงพื้นที่กางเต็นท์ การมีถนนลาดยางเข้าถึงพื้นที่กางเต็นท์ได้ตลอดทั้งปี มีบริการรถรับส่งเข้าพื้นที่

ทำเลที่ตั้งของลานกางเต็นท์ ที่ตั้งของพื้นที่ลานกางเต็นท์จะต้องไม่อยู่ในพื้นที่เส้นทางน้ำไหล หรือมีโอกาสเกิดน้ำป่าไหลผ่าน ไม่ตั้งเต็นท์ในพื้นที่เปราะบางหรือเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบได้ง่าย ที่ตั้งลานกางเต็นท์ควรตั้งอยู่ในจุดที่ปลอดภัยจากพายุฟ้าผ่า พื้นที่เสี่ยงต่อไฟฟ้า การพังทลายของดิน ไม่อยู่ใกล้หน้าผา แหล่งน้ำอันตราย หรือที่อยู่อาศัยของสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตที่เปราะบางพื้นที่ตั้งอยู่ห่างไกล มีศักยภาพสำหรับกิจกรรมศึกษาธรรมชาติอย่างเข้มข้น เป็นบริเวณที่ได้รับแสงแดดและลมพอสสมควร ไม่อับทึบหรือชื้นจนเกินไป อากาศโปร่ง ถ่ายเท เย็นสบาย ยุงและแมลงรบกวนน้อย (อินทนนท์ นักสอน, 2567)

ความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมในพื้นที่ มีการวางผังบริเวณพื้นที่กางเต็นท์อย่างถูกต้องตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม มีแบบสถาปัตยกรรมที่มีขนาด สีสัน รูปแบบ และการจัดวางแบบกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ หรือไม่เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ใช้วัสดุที่มีความคงทน และง่ายต่อการบำรุงรักษา มีการตัดแต่งต้นไม้ทั้งเท่าที่จำเป็นเพื่อความปลอดภัยและการเปิดมุมมองในบริเวณที่ต้องการอย่างเหมาะสม (อินทนนท์ นักสอน, 2567)

4. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับธุรกิจลานกางเต็นท์

สิ่งอำนวยความสะดวกในกิจกรรมกางเต็นท์ หมายถึง องค์ประกอบและการบริการพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ที่สนับสนุนให้การเดินทางท่องเที่ยวสะดวกสบาย (ฉัตรถนอม พิชัยกมลฉัตร, 2550, อ้างใน วิษุตา ร้อยพิลา และคณะ, 2566) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับธุรกิจลานกางเต็นท์ ประกอบด้วย การให้บริการเช่าเต็นท์และการจัดการพื้นที่พักแรม การบริการที่พักประเภทอาคารหรือบ้านพัก ร้านค้าและร้านอาหารในพื้นที่ลานกางเต็นท์ ห้องน้ำสาธารณะหรือห้องน้ำภายนอก ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่ลานกางเต็นท์ ระบบน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภคในพื้นที่ลานกางเต็นท์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ลานกางเต็นท์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การให้บริการเช่าเต็นท์และการจัดการพื้นที่พักแรม การบริหารจัดการบริการเช่าเต็นท์ในพื้นที่ลานกางเต็นท์ มีการจัดระบบอย่างเป็นระเบียบและได้มาตรฐาน โดยมีการจำแนกประเภทของเต็นท์ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว พร้อมจัดให้มีการทำความสะอาดและตรวจสอบความพร้อมของเต็นท์ทั้งก่อนและหลังการให้บริการ เพื่อให้มั่นใจในความสะดวก ปลอดภัย และความพร้อมในการใช้งาน พื้นที่กางเต็นท์มีการจัดสรรเป็นสัดส่วน ระหว่างนักท่องเที่ยวที่นำเต็นท์มาเองและพื้นที่สำหรับเต็นท์ให้เช่า รวมถึงมีการจัดตั้งเต็นท์แบบถาวรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายเพิ่มเติม ภายในเต็นท์มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วน เช่น ที่นอนและอุปกรณ์นอนที่อยู่ในสภาพดี ระบบไฟฟ้าและการระบายอากาศที่เหมาะสม รวมทั้งอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ โทรศัพท์ และถังขยะ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้หลักสุขาภิบาลและมาตรฐานการบริการที่ดี

การบริการที่พักประเภทอาคารหรือบ้านพัก การบริหารจัดการที่พักประเภทอาคารหรือบ้านพักมุ่งเน้นการคงไว้ซึ่งมาตรฐานด้านความสะดวก ปลอดภัย และความพร้อมในการใช้งาน โดยมีระบบตรวจสอบและจัดเตรียมอุปกรณ์การนอนและสิ่งอำนวยความสะดวกก่อนและหลังการเข้าพักของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ภายในที่พักมีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศที่เหมาะสม และจัดให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ โทรศัพท์ และถังขยะ เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์การพักผ่อนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ร้านค้าและร้านอาหารในพื้นที่ลานกางเต็นท์ การจัดการบริการร้านค้าและร้านอาหารในพื้นที่ลานกางเต็นท์ มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควบคู่กับการรักษามาตรฐานด้านสุขาภิบาล โดยมีการจัดตั้งร้านค้าย่อยสำหรับจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และของใช้จำเป็นภายในพื้นที่บริการ พร้อมจัดให้มีร้านอาหารที่มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ และผ่านการตรวจสอบตามหลักสุขาภิบาลอาหาร เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยและสอดคล้องกับมาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ห้องน้ำสาธารณะหรือห้องน้ำภายนอก ห้องน้ำได้รับการออกแบบและจัดการให้ได้มาตรฐานด้านสุขาภิบาล และความปลอดภัย โดยแยกพื้นที่ห้องน้ำชาย-หญิงและแยกห้องอาบน้ำออกจากห้องสุขาอย่างชัดเจน ภายในมีถังขยะและราวแขวนผ้าที่ติดตั้งในตำแหน่งเหมาะสม พร้อมกระดาดชำระและถุงสุญญากาศ (Sanitary Bag) สำหรับห้องน้ำหญิง มีอ่างล้างมือ กระดาษเช็ดมือ และสบู่ในภาชนะที่สะอาด รวมทั้งระบบไฟฟ้าและแสงสว่างเพียงพอในทุกพื้นที่ ห้องน้ำ

ตั้งอยู่ในระยะปลอดภัยไม่รบกวนพื้นที่ใช้สอยอื่น มีระบบระบายอากาศที่ดี ขนาดห้องสุขาและห้องอาบน้ำไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร และพื้นที่รวมไม่น้อยกว่า 1.20 ตารางเมตร นอกจากนี้ ยังมีห้องน้ำที่ออกแบบรองรับการใช้งานของคนพิการหรือผู้สูงอายุอย่างน้อยหนึ่งห้อง และมีจำนวนห้องสุขาเพียงพอตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการบำรุงรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อรักษามาตรฐานสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บริการ

ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่ลานกางเต็นท์ การออกแบบระบบไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่ลานกางเต็นท์ มุ่งเน้นการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยออกแบบอาคารให้สามารถรับแสงธรรมชาติได้มากที่สุด เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในช่วงกลางวัน พื้นที่โดยรอบลานกางเต็นท์ติดตั้งระบบไฟฟ้าและไฟส่องสว่างที่เพียงพอครอบคลุมพื้นที่ใช้งานทั้งหมด พร้อมจัดให้มีเต้าเสียบไฟฟ้าที่ได้มาตรฐานและผ่านการตรวจสอบด้านความปลอดภัยตามหลักวิศวกรรมไฟฟ้า นอกจากนี้ ยังมีการนำพลังงานทดแทนมาใช้ในการผลิตไฟฟ้า เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและสนับสนุนแนวทางการจัดการพลังงานอย่างยั่งยืนในกิจกรรมการท่องเที่ยว

ระบบน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภคในพื้นที่ลานกางเต็นท์ การจัดการระบบน้ำใช้และน้ำดื่มในพื้นที่ลานกางเต็นท์มุ่งเน้นความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการใช้งาน โดยใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำธาร หรือ ทะเลสาบ เป็นแหล่งน้ำหลัก พร้อมทั้งมีการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินเพื่อรองรับการใช้งานภายในพื้นที่ มีระบบจ่ายน้ำที่ได้มาตรฐาน ติดตั้งท่อและก๊อกน้ำคุณภาพดีในจุดบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และมีการสำรองน้ำไว้ใช้อย่างน้อยหนึ่งวันเพื่อรองรับกิจกรรมจำเป็น นอกจากนี้ ได้จัดให้มีน้ำดื่มที่ได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยไว้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบจำหน่ายและการให้บริการฟรี เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมคุณภาพการบริการภายใต้มาตรฐานด้านสุขภิบาลและการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ลานกางเต็นท์ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ค่ายพักแรม ต้องคำนึงถึงหลักภูมิสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม โดยจัดให้มีที่จอดรถรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 20-40 ของพื้นที่ทั้งหมด พร้อมระบบไฟฟ้า แสงสว่าง และโทรคมนาคมสาธารณะที่เพียงพอ พื้นที่บริการนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศาลาพักผ่อน และอาคารเอนกประสงค์สำหรับประกอบอาหาร รับประทานอาหาร และพักผ่อน โดยมีอุปกรณ์ทำอาหาร เตา ปิ้งย่าง อ่างล้างจาน และจุดซักล้างที่สะอาดพร้อมใช้งาน พื้นที่ตั้งแคมป์จัดให้มีบริการเช่าอุปกรณ์สนาม เช่น เต็นท์ ถูนอน และแผ่นรองนอน รวมถึงมีพื้นที่เล่น Campfire หรือเวทีกลางแจ้ง (Amphitheater) และจุดเก็บไม้ฟืนเพื่อรองรับกิจกรรมกลางแจ้ง นอกจากนี้ ควรมีการจัดพื้นที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่นำเต็นท์มาเอง รวมถึงการให้บริการที่พักประเภทบ้านพัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของใช้จำเป็น และห้องน้ำสาธารณะที่ได้มาตรฐาน อาจกล่าวได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ค่ายพักแรมควรถูกออกแบบและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว ควบคู่กับการรักษาความกลมกลืนกับธรรมชาติ และส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2556; อินทนนท์ นักสอน, 2567)

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ในประเทศไทย

การดำเนินธุรกิจลานกางเต็นท์ในประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล และสนับสนุนจากหลายหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การประกอบกิจการเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจให้สอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หน่วยงานหลักประกอบด้วย

5.1 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ภายใต้ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย 1) กรมการท่องเที่ยว มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาและควบคุมมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและบริการ 2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทำหน้าที่ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว 3) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) – อพท. รับผิดชอบด้านการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบและสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยวที่ดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียวและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.2 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติและเขตคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งมักเป็นพื้นที่ตั้งของลานกางเต็นท์ จึงเป็นหน่วยงานหลักที่กำหนดแนวทางและมาตรการในการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

5.3 กรมการปกครองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์ในที่ดิน การออกใบอนุญาตประกอบกิจการ การจัดเก็บภาษีท้องถิ่น และสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

การบริหารและการจัดการพื้นที่

การบริหารและการจัดการพื้นที่ลานกางเต็นท์ ประกอบด้วย การบริการ การจัดการด้านการบริการ การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การบริหารจัดการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

1. การจัดการด้านการบริการและการกำกับดูแลนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการพื้นที่ตั้งแคมป์เน้นการควบคุมและกำกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่อย่างเคร่งครัด รวมถึงการควบคุมกิจกรรมนันทนาการที่อาจก่อให้เกิดความรำคาญหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่คอยตรวจตรา ดูแลความปลอดภัย และให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว พร้อมจัดตั้งจุดตรวจหรือป้อมยามภายในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีการจัดเจ้าหน้าที่นำทางร่วมในกิจกรรมแคมป์ปิ้งเพื่อให้คำแนะนำและดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริการ โดยจัดทำแผนและดำเนินการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการและสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยในพื้นที่พักแรมอย่างยั่งยืน

2. การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พื้นที่ลานกางเต็นท์มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ครอบคลุม โดยจัดให้มีห้องปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำพื้นที่ รวมถึงจุดตรวจและป้อมยามที่มีชุดปฐมพยาบาลและเจ้าหน้าที่พร้อมให้ความช่วยเหลือ มีการอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการปฐมพยาบาลและความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ พร้อมแผนการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียงอย่างมีระบบ ในด้านการป้องกันอันตราย มีการติดตั้งป้ายเตือนภัย อุปกรณ์ดับเพลิงที่ได้มาตรฐาน และจัดทำแผนป้องกันภัยพิบัติที่ผ่านการทดลองและฝึกซ้อมเป็นประจำ มีระบบสื่อสารและบริการเหตุฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงระบบสัญญาณเตือนภัยและการตรวจสอบความปลอดภัยด้วยกล้องบันทึกภาพบริเวณสำคัญของพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการบันทึกและติดตามสถิติอุบัติเหตุ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงแผนความปลอดภัย พร้อมจัดอบรมเจ้าหน้าที่ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและบุคลากรภายในพื้นที่อย่างยั่งยืน

3. การบริหารจัดการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ค่ายพักแรมมุ่งเน้นการควบคุมผลกระทบต่อธรรมชาติอย่างรอบด้าน โดยมีระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสียจากห้องน้ำ จุดซักล้าง และพื้นที่ประกอบอาหารอย่างเหมาะสม พร้อมกำกับดูแลไม่ให้มีการใช้สารเคมีหรือสิ่งปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ ในด้านการจัดการขยะ มีการแยกประเภทขยะ จัดวางจุดทิ้งขยะที่มีฝาปิดมิดชิด ป้องกันสัตว์และแมลงรวมถึงมีนโยบาย “นำเข้า-นำออก” เพื่อควบคุมปริมาณขยะในพื้นที่ พร้อมระบบจัดเก็บและกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ พื้นที่ลานกางเต็นท์ควรมีแผนการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดประจำจุด และไม่สนับสนุนกิจกรรมที่อาจรบกวนหรือทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการใช้วัสดุและเทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงาน พร้อมรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดปริมาณขยะ และรักษาความสะอาดของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (อินทนนท์ นักสอน, 2567)

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ในพื้นที่ลานกางเต็นท์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและ การท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ (Learning-Based Tourism) โดยมุ่งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงในธรรมชาติ การจัดกิจกรรมประเภทนี้ไม่เพียงแต่สร้างความเพลิดเพลินและเพิ่มคุณค่าในการ ท่องเที่ยว แต่ยังมีความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนา พฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) การพัฒนา และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับลานกางเต็นท์ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จาก ระบบนิเวศท้องถิ่น และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ซึ่งการเรียนรู้นี้ควรมุ่งสร้างด้วยการให้ ความรู้ “ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงนิเวศ” (Ecological Learning Experience) ที่บูรณาการทั้งความรู้ ความเข้าใจ และคุณค่าทางสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว การให้ความรู้เพื่อสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การให้ความรู้ทางตรงแก่นักท่องเที่ยวและการให้ความรู้โดย ป้ายสื่อความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้ความรู้ทางตรงแก่นักท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่

1.1 การให้ความรู้ก่อนขึ้นที่ ก่อนการเดินทาง นักท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือแผ่นพับจากศูนย์บริการท่องเที่ยว โดยเนื้อหาจะครอบคลุมถึงข้อมูลสำคัญ เช่น ลักษณะภูมิอากาศ เส้นทาง การ เดินทาง คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมเสื้อผ้าและอุปกรณ์ ตลอดจนข้อควรระวังเกี่ยวกับสัตว์และแมลง รวมถึงมาตรการ รักษาความปลอดภัยส่วนบุคคล

1.2 การให้ความรู้ในพื้นที่ (ก่อน-ระหว่าง-หลังเข้าพัก) นักท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ คู่มือเดินทาง และมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ (Orientation) นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนกส่องสัตว์ และกิจกรรมดูดาว ตลอดจนการจัด แสดงนิทรรศการที่ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ โดยควรมีการนำเสนอเนื้อหาหลากหลายภาษา อย่างน้อยต้องมีภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ

2. การให้ความรู้โดยป้ายสื่อความหมาย เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยสร้างจิตสำนึกและให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่นัก ท่องเที่ยว โดยควรมีป้ายแสดงกฎระเบียบข้อห้ามในการใช้พื้นที่อย่างถูกต้อง การติดตั้งป้ายบอกทางไปยังพื้นที่กาง เต็นท์ที่ชัดเจน รวมถึงแผ่นผังแสดงการใช้พื้นที่ที่เข้าใจง่าย นอกจากนี้ ควรมีป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ ที่มีความถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (อินทนนท์ นักสอน, 2567)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเตรียมตัวและการเข้าพักในพื้นที่ลานกางเต็นท์ การให้ความรู้ ล่วงหน้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือแผ่นพับจากศูนย์บริการท่องเที่ยว การจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและบริการ คู่มือการเดินทาง ระบบนิทรรศการที่มีบริการเสียงมากกว่าหนึ่งภาษาอย่างน้อยต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ป้าย แสดงกฎระเบียบและข้อห้ามที่ชัดเจน ถูกต้อง และสอดคล้องกับขนาดและทรัพยากรของพื้นที่

การมีส่วนร่วมของชุมชน

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดโอกาสให้กลุ่มชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้า มามีบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การให้บริการเรื่อนำเที่ยว ลูกหาบ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ร้านค้า และบริการ นวดแผนโบราณ เป็นต้น นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่หรือผู้ประกอบการที่รับผิดชอบ โดยตรงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลานกางเต็นท์เป็นสิ่งสำคัญ ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการ ประสานงาน ฝึกอบรม และส่งเสริมองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับชุมชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของ คนในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อีกทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมในกระบวนการบริหารจัดการโดยองค์กร และพนักงานเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ความ แตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม รวมถึงปฏิบัติต่อทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานภาพอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้

ควรมีมาตรการในการประกันความเสียหายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ควรมีมาตรการในการประกันความเสียหายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด (อินทนนท์ นักสอน, 2567)

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการท่องเที่ยวเป็นการนำเอาจุดเด่นและศักยภาพของชุมชนมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การวางกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมจะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการพื้นที่ลานกางเต็นท์ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการท่องเที่ยว (เยาวลักษณ์ แก้วยอด, 2557)

การมีส่วนร่วมของชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในบริการนักท่องเที่ยว เช่น เรือนำเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และร้านค้า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการมีหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานและฝึกอบรมชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียม ตลอดจนมาตรการประกันความเสียหายตามกฎหมาย การบริหารทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดกลยุทธ์ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน พร้อมทั้งกระจายผลประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG)

1. แนวคิดธุรกิจคาร์บอนต่ำ หมายถึง ธุรกิจที่ใส่ใจแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้กลไกการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงความสมดุล 3 มิติของความยั่งยืน ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม และมิติทางสังคม การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำนั้นสามารถช่วยทำให้เกิดผลดีในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจซึ่งจะเห็นได้จากการใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นนั้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ด้านสังคมอาจทำให้ชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความสนใจในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และสำคัญที่สุดคือด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำจะเป็นการช่วยให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวลดลง ด้วยการดำเนินงานดังกล่าวนี้ได้ผลตอบรับที่ดีจากนักท่องเที่ยวอันจะเห็นได้จากการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งหากดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยกลายเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ในที่สุด (Cape Town Declaration, 2012; Chandrashekar & Vishwanatha, 2014; ธีระ สนิเดชาธิ์, 2564)

2. การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low Carbon tourism) คือการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยคาร์บอนโดยครอบคลุมทั้งเรื่องที่พัก ที่กิน ที่เที่ยว เช่น การปั่นจักรยานท่องเที่ยวแทนการใช้รถยนต์ช่วยลดการเผาผลาญน้ำมันเชื้อเพลิง และยังได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง การรับประทานอาหาร Low Carbon Menu ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงในการขนส่งและเข้าพักในโรงแรมที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกันช่วยลดการใช้ทรัพยากร โดยไม่เปลี่ยนผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ซึ่งจะช่วยลดการใช้ไฟฟ้าและน้ำประปาในการซักล้าง รวมถึงลดการปล่อยสารเคมีสู่สิ่งแวดล้อม (งานองค์ความรู้ สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2558) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เป็นก๊าซที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง เช่น การเผาไม้ ก๊าซ ถ่านหิน และน้ำมัน เพื่อเป็นพลังงานที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดความไม่สมดุลทางธรรมชาติก็เป็นเหตุให้ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 2) ก๊าซมีเทน (CH₄) เป็นก๊าซที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจากมูลสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย การเผาไหม้เชื้อเพลิงถ่านหินและก๊าซธรรมชาติ การย่อยสลายของซากสิ่งมีชีวิตหรือการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน แม้จะคุมีพิษมีภัยน้อยที่สุด แต่รู้หรือไม่ว่าก๊าซมีเทนนั้นเป็นก๊าซเรือนกระจกที่มีความรุนแรงกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง 23 เท่าตัว 3) ก๊าซคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFCs) เป็นสารสังเคราะห์ที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ในอุตสาหกรรมประกอบด้วย คาร์บอน (C) คลอรีน (Cl) และฟลูออรีน (F) ซึ่งมักนำมาใช้ใน

อุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น เครื่องทำความเย็นในตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ โฟม กระป๋องสเปรย์สารดับเพลิง สารชะล้างใน อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 4) ก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N_2O) เป็นก๊าซที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ฟาฟ่า ฟาแลบ ภูเขาไฟระเบิด การใช้ปุ๋ยมูลสัตว์ที่ย่อยสลาย หรืออาจเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การเผาผลาญ เชื้อเพลิง อุตสาหกรรมที่ใช้กรดไนตริกในกระบวนการผลิต เช่น อุตสาหกรรม เคมี อุตสาหกรรมพลาสติกบางชนิด อุตสาหกรรม เส้นใยไนลอน อุตสาหกรรมการทำกรดไนตริก กรดกำมะถัน การชุบโลหะและการทำวัตถุระเบิด

3. แนวทางการท่องเที่ยวคาร์บอนเป็นศูนย์ (Carbon Neutral Tourism) คือ การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ต่อยอดจากการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ โดยมีเป้าหมายที่ไม่ใช่เพียงการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแบบเข้มข้น โดยวัดผลกระทบจากปริมาณ “คาร์บอนฟุตพริ้นท์” จากกิจกรรมท่องเที่ยว ก่อนทำการชดเชยผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วยการจัดหา “คาร์บอนเครดิต” ซึ่งได้มาจากกิจกรรมฟื้นฟู และสร้างแหล่งดูดซับ ก๊าซเรือนกระจก การกำจัดออก หรือดักจับโดยตรง เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งหมดให้เท่ากับศูนย์ ไม่มีหรือเสมือนไม่มีการปล่อยเลยในกระบวนการพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นหน่วยธุรกิจที่ปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์นั้น หน่วยธุรกิจ ชุมชนท่องเที่ยว ฟาร์มสเตย์ รวมถึงสมาร์ตฟาร์ม จำเป็นต้องมีความเข้าใจ และรู้จักทรัพยากรในพื้นที่ตัวเองก่อน เพื่อให้สามารถประเมินศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการพื้นที่และบุคลากรเพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาตามโมเดล คาร์บอนต่ำ (Low Carbon) ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้ สถานที่ตั้ง รู้จักทรัพยากร กิจกรรมท่องเที่ยว และ กลุ่มเป้าหมายของพื้นที่ตัวเอง เพื่อประเมินแนวโน้มในการพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์ประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว หรือหน่วยธุรกิจ เพื่อให้เห็นศักยภาพจุดเด่น จุดด้อยและโอกาสของแหล่งท่องเที่ยวและกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ แนวโน้มตลาดและเป้าหมายความยั่งยืน โดยมีประเด็นหลักในการประเมินทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ 1) การจัดการความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยวมีใจอนุรักษสิ่งแวดล้อมและมีนโยบายในการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการสร้างการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น 2) การสร้างความยั่งยืนของเศรษฐกิจ-สังคมสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยวมีการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดการจ้างงาน กระตุ้นระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) การบริการและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยวมีแผนในการจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว 4) การส่งเสริมการตลาดเพื่อสนับสนุนความยั่งยืนสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยว มีการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบส่งเสริม และสนับสนุน การท่องเที่ยวสำหรับ คนทั้งมวล (Tourism for All) 5) การส่งเสริมความยั่งยืนด้านวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยว มีการส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ท้องถิ่น 6) การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยว มีแผนและการดำเนินงานเพื่อช่วยในการปกป้องรักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทั้งในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงอย่างยั่งยืน What is Carbon Footprint? ทำความเข้าใจเรื่องคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และเตรียมความพร้อมของ บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว ในการกำหนดเป้าหมาย กระบวนการและแนวทางการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน (กองวางแผนลงทุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, 2565)

4. การหาแหล่งพลังงานทดแทน พลังงานทดแทนช่วยลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งจะช่วยรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและลดมลภาวะ

4.1 พลังงานลม พลังงานลมเป็นพลังงานสะอาดที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างการใช้พลังงาน ลมในการผลิตไฟฟ้าคือ กังหันลมแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต และกังหันลมลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

4.2 พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานจากแสงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ได้รับความนิยมในการผลิต ไฟฟ้า

4.3 ก๊าซชีวภาพ ก๊าซชีวภาพจากขยะเกษตรหรือเศษอาหารช่วยลดการปล่อยมลภาวะและก๊าซเรือนกระจก อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นพลังงานทดแทนและผลิตผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์

4.4 ไบโอดีเซล ไบโอดีเซลที่ผลิตจากพืชและไขมันสัตว์ช่วยลดมลพิษและลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล อีกทั้งยังมีราคาถูกกว่าน้ำมันทั่วไปและช่วยสนับสนุนราคาพืชผลทางการเกษตร (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2551)

5. เครื่องมือประเมินก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เรือนกระจก คือ การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization: CFO หรือ Corporate Carbon Footprint: CCF) เป็นวิธีการหนึ่ง que แสดงข้อมูลการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยจากการดำเนินงานขององค์กรจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการผลิตและการบริการขององค์กรนั้น และจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับหน่วยงาน บริษัท โรงงาน ระดับอุตสาหกรรม และระดับประเทศ อีกทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้น และช่วยเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้ประกอบการและธุรกิจของไทยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อม ในกรณีที่ภาครัฐต้องรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Reporting) ขององค์กรต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรฉบับนี้ อ้างอิงจาก มาตรฐาน ISO 14064-1 (2006) GHG Protocol (2001, 2004) และตัวอย่างบางส่วนจาก ISO/PDTR 14069 (2013) โดยนำมาปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของไทยและนำเสนอสาระสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ หลักการพัฒนาและจัดทำบัญชีรายการก๊าซเรือนกระจกในระดับองค์กรหรือบริษัท การกำหนดขอบเขตและการหาปริมาณการปล่อยหรือลดก๊าซเรือนกระจก วิธีการจัดทำรายงาน การจัดการความไม่แน่นอนของข้อมูลตลอดจนการทวนสอบข้อมูล ดังนั้นหากองค์กรใดต้องการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรหรือแสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกก็สามารถใช้แนวทางฉบับนี้ ประกอบกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดใน ISO 14064-1 (2006) เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น การระบุแหล่งที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก และทำการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร พิจารณาจากแหล่งที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเก็บข้อมูล เลือกใช้ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG Emission Factor)

6. วิธีการคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรดำเนินการตามหลักเกณฑ์ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยพิจารณาจากหลัก 6 ชนิด ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน ก๊าซไนตรัสออกไซด์ กลุ่มก๊าซไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน กลุ่มก๊าซเพอร์ฟลูออโรคาร์บอน และก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (ไพรัช อุสุภรัตน์ และหาญพล พิงรตรี, 2557) โดยใช้ค่าศักยภาพในการก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming Potential: GWP) ในรอบระยะเวลา 100 ปี ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดย องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (2561) การคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกใช้สมการดังนี้

$GHG = Activity Data \times Emission Factor (EF)$ โดยที่ GHG หมายถึง ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (หน่วยเป็นตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า: tCO₂e) Activity Data คือ ข้อมูลกิจกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดก๊าซเรือนกระจก และ EF คือ ค่าปัจจัยการปล่อย (Emission Factor) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลมาตรฐาน

จากนั้นดำเนินการจัดทำบัญชีรายการก๊าซเรือนกระจก โดยรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมในแต่ละประเภทเพื่อนำมาสรุปผลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร พร้อมทั้งประเมินความไม่แน่นอนของข้อมูล (Uncertainty Analysis) เพื่อประเมินคุณภาพของข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของค่าการคำนวณ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าแฟกเตอร์การปล่อยจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ผลการประเมินดังกล่าวจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการทบทวนและตรวจสอบโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบ เพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก, 2561)

7. การจัดอีเวนต์ (event) ลดโลกร้อน การจัดงานอีเวนต์ สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้ ด้วยการทำกิจกรรมชดเชยคาร์บอนโดยส่งเสริมให้มีการจัดหาคาร์บอนเครดิตจากโครงการลดก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ของการจัดงานเพื่อทำให้ก๊าซเรือนกระจกสุทธิลดลงเรียกว่า Carbon Offset หรือทำให้ก๊าซเรือนกระจกสุทธิลดลงเท่ากับศูนย์ เรียกว่า Carbon Neutral (สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ, มปป)

8. การใช้ประโยชน์จากพลังงานทางเลือก เป็นทางเลือกที่สนับสนุนการลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงธรรมชาติของการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ พลังงานทดแทนที่สำคัญในประเทศไทยที่ผู้ประกอบการลานกางเต็นท์สามารถ

นำมาใช้แทนได้ ประกอบด้วย พลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์ ตัวอย่างกรณีศึกษาของธุรกิจลานกางเต็นท์ที่ได้นำรูปแบบการใช้ประโยชน์จากพลังงานทางแสงอาทิตย์มาใช้ในการลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในพื้นที่ลานกางเต็นท์โดยได้นำรูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) ไปใช้ ได้แก่ ลานกางเต็นท์ Love Tree Camp จังหวัดนครนายก โดยพื้นที่ของลานกางเต็นท์นี้ได้นำรูปแบบการวางระบบไฟฟ้าโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์และการวางระบบน้ำในพื้นที่ด้วยการใช้ประโยชน์ของน้ำอย่างคุ้มค่า ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรณีศึกษารูปแบบการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)
ที่มา: ไพริน เวชธัญญะกุล (2567)

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) เป็นรูปแบบของการประกอบธุรกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ความยั่งยืนโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาสีเขียวไว้พร้อมกัน ซึ่งครอบคลุมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การนำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการส่งเสริมพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม ด้านธุรกิจคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Business) แนวคิดนี้มุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกกิจกรรมการผลิตและการบริการ โดยใช้กลไกที่ช่วยให้เกิดความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ธุรกิจคาร์บอนต่ำไม่เพียงแต่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นและสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน โดยเลือกใช้วิธีการเดินทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปั่นจักรยานแทนการใช้รถยนต์ หรือการเลือกที่พักที่มีการประหยัดพลังงาน การรับประทานอาหารที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยลดการใช้พลังงานในการขนส่งและช่วยลดขยะพลาสติก การลดการใช้ทรัพยากรในโรงแรม เช่น การไม่เปลี่ยนผ้าเช็ดตัวบ่อย ๆ ก็เป็นการช่วยลดการใช้ไฟฟ้าและน้ำประปา การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นส่วนสำคัญในแนวทางนี้โดยก๊าซที่สำคัญได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ซึ่งมาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงต่าง ๆ ก๊าซมีเทน (CH₄) ซึ่งมาจากการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ รวมไปถึงก๊าซคลอโรฟลูโอโรคาร์บอน (CFCs) และไนตรัสออกไซด์ (N₂O) ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประหยัดพลังงาน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้นมีหลายวิธี เช่น การปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อลดการใช้

เครื่องปรับอากาศ การเลือกใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน การชั้รรถยนต์อย่างมีประสิทธิภาพ หรือการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนเป็นศูนย์ (Carbon-Neutral Tourism) เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มุ่งเน้นการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมให้เป็นศูนย์ โดยการคำนวณและชดเชยผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวผ่านการจัดหาคาร์บอนเครดิตจากโครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีผลกระทบเป็นศูนย์ ในด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) ขององค์กรเป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร และการใช้เครื่องมือในการประเมินนี้สามารถช่วยให้บริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ในระดับองค์กรและระดับประเทศ ท้ายที่สุด การจัดอีเว้นท์เพื่อลดโลกร้อนสามารถทำได้โดยการชดเชยคาร์บอนผ่านการซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการลดก๊าซเรือนกระจก การทำให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์เป็นการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในการลดภาวะโลกร้อน การดำเนินการในทุกด้านของ BCG จะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืน และเป็นการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่ดีในทุกมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

แนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) จะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาธุรกิจลานกางเต็นท์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการนำแนวคิดนี้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อจำกัดด้านการลงทุนในเทคโนโลยีสีเขียว เช่น ระบบผลิตพลังงานแสงอาทิตย์หรือระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นอุปสรรคสำคัญ เนื่องจากผู้ประกอบการรายย่อยส่วนใหญ่มีงบประมาณจำกัดและไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนได้ง่าย (Thongplew & Punyawong, 2022) อีกทั้งยังพบว่า ผู้ประกอบการขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและหลักการ BCG อย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถออกแบบหรือดำเนินธุรกิจให้มีความยั่งยืนได้ในระยะยาว (Narumol & Prasert, 2023) นอกจากนี้ สถานที่ตั้งของลานกางเต็นท์บางแห่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการติดตั้งเทคโนโลยีหรือการเชื่อมต่อข้อมูล จึงทำให้การนำนวัตกรรมด้านดิจิทัล เช่น ระบบจองออนไลน์ หรือการจัดการพลังงานอัจฉริยะ เป็นไปอย่างจำกัด ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐ ทั้งในด้านการให้ความรู้ เงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ธุรกิจลานกางเต็นท์สามารถปรับตัวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทาง BCG ได้อย่างแท้จริงจึงนำไปสู่การวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์และการนำแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) มาใช้ในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

งานวิจัย	เนื้อหาสำคัญ	การประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์	แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)
1. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาเมืองวังเวียง สปป.ลาว	การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองวังเวียงในสามระยะ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเน้นพื้นที่ธรรมชาติและการอนุรักษ์	ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นการอนุรักษ์และการปกป้องทรัพยากร ธรรมชาติโดยมีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น
3. การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง	การเปรียบเทียบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในสองประเทศ เพื่อเน้นแนว	ไม่เจาะจงธุรกิจลานกางเต็นท์ แต่มีการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวสร้างสรรค์	ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและมีการพัฒนาเชิงนิเวศ

งานวิจัย	เนื้อหาสำคัญ	การประกอบธุรกิจ ลานกางเต็นท์	แนวทางเศรษฐกิจ สีเขียว (BCG)
สร้างสรรค์ระหว่าง ประเทศไทยและสปป. ลาว	ทางการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน		
4. การท่องเที่ยวเชิง นิเวศในภูมิภาค ตะวันออกของประเทศ ไทย	วิเคราะห์สภาพของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อุทยานแห่งชาติของภาค ตะวันออกของประเทศไทย และการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่อนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น การ ตั้งแคมป์	การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืนและลด ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม
5. การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างยั่งยืนโดยใช้ ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาจังหวัดตรัง	ศึกษาการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัด ตรัง โดยใช้ชุมชนท้องถิ่น เป็นฐานเพื่อให้เกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืน	มีการนำแนวทางธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการ พัฒนาลานกางเต็นท์และ บริการต่าง ๆ	สนับสนุนการใช้ ทรัพยากรท้องถิ่นและ การพัฒนาเศรษฐกิจสี เขียวในชุมชน

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ ดังนี้ ธุรกิจลานกางเต็นท์ ทั้ง 5 งานวิจัยเน้นไปที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งสามารถปรับใช้ได้ ในธุรกิจลานกางเต็นท์ โดยการพัฒนาพื้นที่ค่ายเต็นท์ต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การมีระบบการจัดการขยะและการใช้พลังงานทดแทน แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) ที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการเชื่อมโยงกับทุกงานวิจัย โดยงานวิจัยส่วนใหญ่มีการเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจ การนำแนวทาง BCG มาใช้ในธุรกิจลานกางเต็นท์จะช่วยเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและ การใช้ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ตารางที่ 2 สรุปการวิเคราะห์งานวิจัย

งานวิจัย	หน่วยงาน สนับสนุนธุรกิจ ลานกางเต็นท์	สิ่งอำนวยความสะดวก ระดับขั้นพื้นฐาน	ระบบการ จัดการลานกาง เต็นท์	การจัด การพลังงานและ สิ่งแวดล้อม	การมีส่วน ร่วมของ ชุมชน
1. การจัดการ ท่องเที่ยวเชิง นิเวศ กรณีศึกษา เมืองวังเวียง สปป.ลาว	หน่วยงานท้องถิ่น และภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวและการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	การให้บริการสิ่ง อำนวยความสะดวก ระดับขั้นพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ น้ำ สะอาด และระบบ การจัดการขยะ	มีระบบการ จองออนไลน์ และการจัดการ การเข้าพัก อย่างมีประ สิทธิภาพ	ใช้พลังงาน ทดแทนจาก แหล่งพลังงาน ธรรมชาติ เช่น พลังงานแสง อาทิตย์ในบาง พื้นที่	ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมมือใน การดูแล สิ่งแวดล้อม และการ จัดการขยะ ในพื้นที่ ท่องเที่ยว

งานวิจัย	หน่วยงาน สนับสนุนธุรกิจ ลานกางเต็นท์	สิ่งอำนวยความสะดวก ระดับขั้นพื้นฐาน	ระบบการ จัดการลานกาง เต็นท์	การจัด การพลังงานและ สิ่งแวดล้อม	การมีส่วน ร่วมของ ชุมชน
2. การ ท่องเที่ยวเชิง นิเวศสู่การ ท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน	หน่วยงานรัฐที่ สนับสนุนโครงการ และแหล่ง ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	การให้บริการ พื้นฐานเช่นที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สะอาดและ ปลอดภัย	ระบบจัดการที่ ช่วยให้การตั้ง แคมป์สะดวก เช่น การจอง ที่ตั้งแคมป์ ออนไลน์	ระบบการจัด การพลังงานโดย เน้นการลดการ ใช้พลังงานและ การจัดการของ เสียอย่างมีประ สิทธิภาพ	ชุมชนมี บทบาทใน การอนุรักษ์ พื้นที่ ธรรมชาติ และส่งเสริม กิจกรรม ท่องเที่ยวที่ เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
3.การศึกษา เปรียบเทียบ นโยบายและ รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ระหว่าง ประเทศไทย และสปป.ลาว	หน่วยงานด้านการ ท่องเที่ยวและการ พัฒนาเศรษฐกิจใน ระดับท้องถิ่นและ รัฐบาลกลาง	ระบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรับ ให้เข้ากับความต้องการของ นักท่องเที่ยว เช่น การจัดบริการ อาหารและ เครื่องดื่ม	มีการพัฒนา แอปพลิเคชัน หรือ แพลตฟอร์ม สำหรับการจอง และการจัดการ ที่พักที่สะดวก สบาย	มีการใช้ เทคโนโลยีเพื่อ ประหยัด พลังงานและลด ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม เช่น ระบบพลังงาน ทดแทน	ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมใน การจัดการ ท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน และการ พัฒนาระบบ โครงสร้าง พื้นฐาน
4. การ ท่องเที่ยวเชิง นิเวศในภูมิภาค ตะวันออกของ ประเทศไทย	หน่วยงานที่ สนับสนุนการ ท่องเที่ยวใน ภูมิภาค เช่น การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และพื้นที่สำหรับการ ตั้งแคมป์	มีการจัด ระเบียบการตั้ง แคมป์เพื่อ ความปลอดภัย และสะดวกใน การใช้งาน	มีการใช้ระบบ พลังงานทดแทน การจัดการของ เสียในพื้นที่ เช่น การใช้ระบบ บำบัดน้ำเสีย พลังงาน แสงอาทิตย์	ชุมชนร่วม จัดกิจกรรม ท่องเที่ยวที่ เน้นการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และรักษา ความสะอาด ในพื้นที่
5. การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืนโดยใช้ ชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษา จังหวัดตรัง	หน่วยงานท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรไม่ แสวงหากำไรที่ สนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	การจัดเตรียมสิ่ง อำนวยความสะดวก ที่เหมาะสม แก่ผู้มาเยือน เช่น ห้องน้ำสะอาดและ ที่จอดรถ	ระบบการ จัดการที่ช่วย ให้การ ท่องเที่ยว สะดวกและ ปลอดภัย เช่น ระบบจอง ออนไลน์และ การจัดการเข้า พัก	การใช้พลังงาน ทดแทนในแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น การติดตั้งแผง โซลาร์และการใช้ เครื่องจักรที่ ประหยัด พลังงาน	ชุมชนมี บทบาท สำคัญในการ พัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว และการ ส่งเสริม กิจกรรมที่ อนุรักษ์ ธรรมชาติ

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยงานสนับสนุนการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์ได้ดังนี้ 1) หน่วยงานที่สนับสนุนธุรกิจลานกางเต็นท์ส่วนใหญ่ประกอบด้วยหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐบาล เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำสะอาด ระบบน้ำสะอาด และที่จอดรถ 3) ระบบการจัดการลานกางเต็นท์จะเน้นการจองที่พักล่วงหน้าและการจัดการพื้นที่ค่ายให้มีระเบียบเรียบร้อย โดยการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้การจองสะดวก 4) การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งในธุรกิจลานกางเต็นท์ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการส่งเสริมกิจกรรมที่ยั่งยืน โดยชุมชนช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อมและสร้างกิจกรรมที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบเกี่ยวกับนวัตกรรมในการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์

งานวิจัย	นวัตกรรม
1. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาเมืองวังเวียง สปป. ลาว	ใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งพลังงานธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ในบางพื้นที่
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อจองที่ตั้งแคมป์และให้ข้อมูลท่องเที่ยวเพิ่มเติม
3. การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระหว่างประเทศไทยและ สปป. ลาว	ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจัดการจองที่พักและกิจกรรมการท่องเที่ยว
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	ระบบการจัดการขยะและการใช้พลังงานสะอาด เช่น การใช้แผงโซลาร์ในพื้นที่ตั้งแคมป์
5. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาจังหวัดตรัง	การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับจองที่พัก, ระบบการจ่ายเงินดิจิทัล และการใช้พลังงานทดแทน

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปการวิเคราะห์นวัตกรรมในแต่ละงานวิจัย ดังนี้ 1) การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาเมืองวังเวียง สปป.ลาว นวัตกรรมที่ใช้ ได้แก่ การใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งพลังงานธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นการประหยัดพลังงานและรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ตั้งแคมป์ 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นวัตกรรมสำคัญคือการพัฒนาแอปพลิเคชันที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถจองที่ตั้งแคมป์ได้สะดวกและได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมในพื้นที่ 3) การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว นวัตกรรมสำคัญประกอบด้วยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการจองที่พักและกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว 4) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยนวัตกรรมที่ใช้ได้แก่ การใช้พลังงานสะอาด เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์ในพื้นที่ค่ายเพื่อการใช้พลังงานอย่างยั่งยืนและการจัดการขยะในพื้นที่ตั้งแคมป์ 5) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาจังหวัดตรัง นวัตกรรมสำคัญคือการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการจองที่พักและการใช้ระบบการจ่ายเงินดิจิทัลเพื่อความสะดวกในการทำธุรกรรม และการใช้พลังงานทดแทนในการจัดการพลังงาน นวัตกรรมที่ถูกรวบรวมในงานวิจัยทั้ง 5 เรื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกในการจองที่พักและกิจกรรม รวมถึงการใช้พลังงานทดแทนและการรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การใช้แผงโซลาร์และการจัดการขยะในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจลานกางเต็นท์มีความยั่งยืนและเป็นมิตรกับธรรมชาติและชุมชนในพื้นที่ จากตารางสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาธุรกิจลานกางเต็นท์ในประเทศไทย ลาว และญี่ปุ่นแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่สำคัญในด้านการสนับสนุนจากรัฐ การจัดการทรัพยากร และการเข้าถึงเทคโนโลยีสีเขียว ประเทศญี่ปุ่นมีระบบนิเวศของการท่องเที่ยวกลางแจ้งที่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการใช้เทคโนโลยีสะอาด เช่น เต็นท์พลังงานแสงอาทิตย์ และ

แผนพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติร่วมกับชุมชนท้องถิ่น (Yamashita, 2021) ขณะที่ประเทศลาวเพิ่งเริ่มต้นในด้านนี้ แต่มีการส่งเสริมธุรกิจชุมชนผ่านโครงการของ NGO ระหว่างประเทศ และเน้นกิจกรรมธรรมชาติที่เรียบง่าย (Phouthavong, 2022) สำหรับประเทศไทย แม้จะมีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ยังเผชิญกับข้อจำกัดในด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และองค์ความรู้ในการจัดการสีเขียวอย่างเป็นระบบ การเปรียบเทียบนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยควรพัฒนา “โมเดลธุรกิจที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น” โดยบูรณาการนโยบายรัฐกับการสนับสนุนเอกชน เช่นเดียวกับกรณีของญี่ปุ่น และส่งเสริมบทบาทของชุมชนในแบบที่ลาวกำลังดำเนินการ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Phouthavong, 2022; Yamashita, 2021)

ตารางที่ 4 BCG Camping Ground Model นวัตกรรมขั้นพื้นฐานจากการประกอบธุรกิจลานกางเต็นท์และแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)

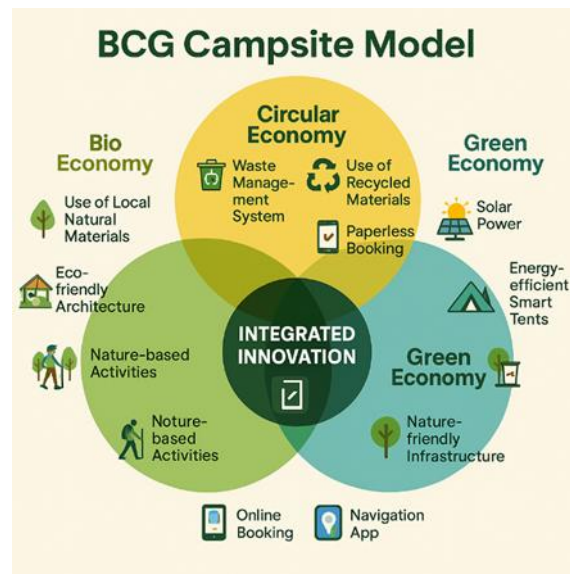
การประกอบธุรกิจ ลานกางเต็นท์	แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)	นวัตกรรมขั้นพื้นฐาน
หน่วยงานสนับสนุนการประกอบ ธุรกิจลานกางเต็นท์	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารการพัฒนา เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน- เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)	การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการ จองพื้นที่ตั้งแคมป์และตรวจสอบ ความพร้อมของเต็นท์ รวมถึงการ ชำระเงินออนไลน์อย่างสะดวกสบาย จะช่วยเพิ่มความสะดวกให้กับ นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ แอปพลิเคชัน ยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยว เส้นทางเดินป่า กิจกรรม ในพื้นที่ และคำแนะนำต่าง ๆ ที่ช่วย เสริมประสบการณ์ท่องเที่ยว พร้อม ทั้งบริการสั่งจองอาหาร เครื่องดื่ม และของฝากจากชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้การท่องเที่ยวสะดวกและน่า จดจำยิ่งขึ้น
สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	- การบริการอุปกรณ์สำหรับกางเต็นท์ - จุดชาร์จไฟฟ้า EV - ห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยก หญิง- ชาย - ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง - ระบบน้ำอุปโภคและบริโภค	- การบริการอุปกรณ์สำหรับกาง เต็นท์จองผ่านระบบ - ระบบไฟฟ้าทดแทน - ระบบการใช้น้ำแบบหมุนเวียนน้ำ จากธรรมชาติผ่านเครื่องสูบน้ำแบบ โซล่าเซลล์ - การออกแบบเต็นท์อัจฉริยะ การใช้ เต็นท์ที่มีการติดตั้งอุปกรณ์อัจฉริยะ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบทำความร้อน หรือเครื่องปรับอากาศที่สามารถ ควบคุมได้ผ่านสมาร์ทโฟน - พื้นที่ส่วนกลางที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม การสร้างพื้นที่ส่วนกลาง ที่ใช้วัสดุรีไซเคิลและออกแบบอย่าง ยั่งยืน เช่น ศาลา, ครีวกลางแจ้ง,

การประกอบธุรกิจ ลานกางเต็นท์	แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)	นวัตกรรมขั้นพื้นฐาน
ระบบการจัดการลานกางเต็นท์	- ระบบการจองแบบออนไลน์ - ระบบการลงทะเบียนเข้าพัก - ระบบความปลอดภัย - แผนผังบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ - พื้นที่จอดรถ	หรือที่นั่งพักผ่อนที่สร้างจากวัสดุธรรมชาติ - การจองผ่าน App - การรักษาระยะห่างจุดกางเต็นท์ - พิกัด Google map เฉพาะพื้นที่ - การระบุประเภทของรถให้เหมาะสมกับพื้นที่จอด
การจัดการพลังงานและ สิ่งแวดล้อม	- รูปแบบการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล - จุดทิ้งขยะแยกประเภท - ระบบพลังงานสะอาด	- ระบบการบริหารจัดการคัดแยกขยะผ่านสื่อออนไลน์ QR Code - การใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีสีเขียว เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ด้วยการติดตั้งแผงโซลาร์เพื่อผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้ในสถานที่ตั้งแคมป์ เพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งที่ไม่ยั่งยืน - ระบบจัดการขยะเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืนและการรีไซเคิล เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
การมีส่วนร่วมของชุมชน	- การสร้างรายได้และผลประโยชน์สู่ชุมชน	การเปิดพื้นที่ตลาดออนไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์จากชุมชน ที่นักท่องเที่ยวสามารถสั่งจองล่วงหน้าได้

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปการเสริมสร้างนวัตกรรมขั้นพื้นฐานในธุรกิจลานกางเต็นท์สามารถช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างให้กับธุรกิจลานกางเต็นท์ โดยองค์ประกอบของนวัตกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย ได้แก่ ระบบการจองออนไลน์ พัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับการจองพื้นที่ตั้งแคมป์ ตรวจสอบสถานะเต็นท์ และชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัล แอปพลิเคชันแนะนำสถานที่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เส้นทางเดินป่า และกิจกรรมในพื้นที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว

2. พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีสีเขียว ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อผลิตไฟฟ้าลดการพึ่งพาพลังงานจากแหล่งที่ไม่ยั่งยืน และระบบจัดการขยะด้วยการส่งเสริมการรีไซเคิลและการจัดการขยะอย่างยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2 BCG Campsite Model
ที่มา: ไพริน เวชัญญะกุล (2567)

3. การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างสรรค์ ได้แก่ การออกแบบเต็นท์อัจฉริยะ ระบบไฟฟ้า ระบบความร้อนหรือเครื่องปรับอากาศที่ควบคุมผ่านสมาร์ตโฟนมาใช้ในเต็นท์ การออกแบบพื้นที่ส่วนกลางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างพื้นที่ส่วนกลางโดยใช้วัสดุรีไซเคิล เช่น ศาลา ครุภัณฑ์กลางแจ้ง หรือจุดพักผ่อนจากวัสดุธรรมชาติ

4. บริการที่เน้นประสบการณ์ผู้ใช้ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมและโปรแกรมเชิงประสบการณ์ ออกแบบกิจกรรมเช่น การเดินป่า การทำอาหารกลางแจ้ง หรือการดูดาวเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับการเข้าพัก การให้คำแนะนำและความช่วยเหลือส่วนตัว มีพนักงานที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งแคมป์และกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมืออาชีพ

5. การนำแนวคิดร่วมสมัยมาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย การพัฒนา Glamping (Glamorous Camping) เต็นท์หรู บ้านพักกลางป่า หรือโดมแก้วที่ให้ความสะดวกสบายและใกล้ชิดธรรมชาติ การออกแบบ Eco-friendly Camping เพื่อการส่งเสริมแคมป์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุยั่งยืน การลดการใช้น้ำและพลังงาน และการออกแบบให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

บทสรุป

การนำแนวคิดนวัตกรรมเหล่านี้มาปรับใช้กับธุรกิจลานกางเต็นท์ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความแตกต่าง แต่ยังช่วยสร้างความพึงพอใจและประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนและความสำเร็จในระยะยาวของธุรกิจ ในการเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับแนวทางการพัฒนาธุรกิจลานกางเต็นท์ตามแนวคิด BCG สามารถเชื่อมโยงกับ ทฤษฎีการจัดการทรัพยากร (Resource-Based View: RBV) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทรัพยากรเฉพาะขององค์กร เช่น ความรู้ในท้องถิ่น ความสามารถด้านการจัดการพื้นที่ และเทคโนโลยีสีเขียว สามารถเป็น “ข้อได้เปรียบเชิงการแข่งขันที่ยั่งยืน” (Barney, 1991) แนวคิดนี้สอดคล้องกับการใช้พลังงานหมุนเวียน การออกแบบบริการที่ดึงดูดผู้บริโภครายร่ำรวย และการสร้างแบรนด์ที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ และทฤษฎีการพัฒนาเชิงนิเวศ (Ecological Modernization Theory) ยังเสนอว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถเดินควบคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อมได้ หากผู้ประกอบการสามารถผสมผสานนวัตกรรมและการจัดการเชิงระบบเข้ากับกิจกรรมทางธุรกิจ (Mol & Sonnenfeld, 2000) และในมิติของธุรกิจบริการ กรอบแนวคิดธุรกิจบริการอย่างยั่งยืน (Sustainable Service Business Model) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบประสบการณ์ลูกค้าที่ผสมผสานคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น บริการที่ไม่สร้างขยะ กิจกรรมเชิงเรียนรู้กับธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของชุมชน (Bocken et al., 2014) การเชื่อมโยงทฤษฎีเหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มความลึกในการวิเคราะห์ แต่ยังช่วยกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจที่สามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย)

- กรมการท่องเที่ยว. (2556). *มาตรฐานการท่องเที่ยว: มาตรฐานการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม (Camping)*. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กุลแก้ว คล้ายแก้ว. (2558). *หลักการมัคคุเทศก์*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- กุลแก้ว คล้ายแก้ว. (2565). *การพัฒนาแบบที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชมธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตในบริบทการท่องเที่ยว*. มรดกโลกของประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กองวางแผนลงทุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. (2565). *คู่มือแนวทางการพัฒนาต่อยอดหน่วยธุรกิจสู่การท่องเที่ยวที่ปลอดภัย*. คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์. <https://anyflip.com/juinn/kqxw/basic>
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). *สถิตินักท่องเที่ยว*. https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411
- งานองค์ความรู้ สำนักบริหารยุทธศาสตร์. (2558). *เที่ยวแบบคนไม่เอาถ่าน*. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). <https://www.dasta.or.th/th/article/240>
- ฉัตรมฤณ พิชัยกมลฉัตร. (2550). *การประเมินศักยภาพและการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี* [วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนะใจ ต้นไทรทอง และวงศ์ศักดิ์ วีระไพบุลย์. (2565). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวธรรมชาติในประเทศไทย*. *สยามวิชาการ*, 23(41), 1-19.
- ธีระ สนิทธารักษ์. (2564). *การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ: การรับรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในสถานประกอบการภาคีเครือข่ายขององค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (อพท)*. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยว*, 16(2), 74-84.
- บริษัท อินโนเวชั่นเทคโนโลยี จำกัด. (2567). *โมเดลเศรษฐกิจสีเขียว*. <https://inno.co.th/bcg-A3/>
- ไพรัช อุภรณ์รัตน์ และหาญพล พึ่งรัศมี. (2557). *การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ศูนย์วิจัย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 22(1), 1-12.
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. (2564). *สถานการณ์ป่าไม้ไทย*. <https://www.seub.or.th/document/A2/2023-235/>
- เยาวลักษณ์ แก้วยอด. (2557). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนมีส่วนร่วมในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครราชสีมา* (เอกสารวิจัย ฉบับที่ 226). กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. <https://dric.nrct.go.th/index.php/Search/SearchDetail/276325>
- วิษสุตา ร้อยพิลา ชรินทร์ แพทย์ปรีดา และอรอุษา อ่องสุวรรณ. (2566). *องค์ประกอบสำหรับการตัดสินใจเลือกที่พักแบบแคมป์ จังหวัดนครนายก*. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 9(2), 89-97.
- สุรางคณา ศรีสุทธ. (2563). *แผนธุรกิจ Home Camping (ธุรกิจแกลมบิงและแคมป์บิง)* [วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. (2551). *ลดโลกร้อนด้วยตัวเรา*. <https://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/item/6220-green-the-earth>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2566). *BCG Model: กลไกเศรษฐกิจแห่งอนาคต*. <https://www.cea.or.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก. (2561). *แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์สำหรับองค์กรส่วนตัว* (ครั้งที่ 1). http://conference.tgo.or.th/download/tgo_or_th/Article/2018/GHG_CFO.pdf
- อินทนนท์ นักสอน. (2567). *การจัดการที่พักประเภทธุรกิจลานกางเต็นท์เพื่อการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์*. กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว. <https://www.dot.go.th>

เอกสารอ้างอิง (ภาษาอังกฤษ)

- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99–120.
- Bocken, N. M. P., Short, S. W., Rana, P., & Evans, S. (2014). A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*, 65, 42–56. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.11.039>
- Cape Town Declaration. (2012). *Cape Town Conference on Responsible Tourism in Destinations*. http://www.capetown.gov.za/en/tourism/Documents/ResponsibleTourism/Tourism_RT_2002_Cape_Town_Declaration.pdf
- Chandrashekar, B. & Vishwanatha, S. (2014). Economic Impacts of Ecotourism—A Perceptual Study. *International Journal of Innovative Research and Study*, 3(3), 15–23.
- Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (2019). *Qualitative Data Analysis: A Methods Sourcebook* (4th ed.). Sage.
- Mol, A. P. J., & Sonnenfeld, D. A. (2000). *Ecological modernization around the world: Perspectives and critical debates*. Frank Cass.
- Narumol, T., & Prasert, K. (2023). Sustainable Camping Business Model in Green Economy Context. *Journal of Sustainable Tourism Innovation*, 5(2), 45–59.
- Phouthavong, K. (2022). Community-based eco-tourism in Laos: Opportunities and challenges. *Lao Development Review*, 13(2), 45–58.
- The Business Research Company. (2022). *Camping global market report 2022*. <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/camping-global-market-report>
- The Bangkok Insight. (2023). *เข้าทางชาลุย!! ท่องเที่ยวสไตล์ Outdoor เดินป่ากางเต็นท์ เติบโตต่อเนื่อง*. The Bangkok Insight. <https://today.line.me/th/v3/article/RBymzRW>
- Thongplew, N., & Punyawong, W. (2022). Barriers to green technology adoption in Thai rural tourism. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 27(4), 378–394.
- Yamashita, S. (2021). Sustainable outdoor tourism and green camping innovations in Japan. *Journal of Ecotourism*, 20(4), 297–312.

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพริน เวชัญญกุล

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

ห้อง 205 อาคาร 32 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เบอร์โทร. 089-4484489

e-mail: WechtunyagulAngun@gmail.com

นายเอกชัย จากศรีพรหม

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
ห้อง 306.1 อาคาร 32 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เบอร์โทร. 084-5203627
e-mail: Jagshriprom@gmail.com

ดร.สุชาดา อภิรัตน์

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
ห้อง 206 อาคาร 32 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เบอร์โทร. 096-3151699
e-mail: suchda_api@dusit.ac.th